

De nieuwe Auteursrechtlijn

Zullen auteurs en artiesten er eerlijk van profiteren?

Sinds april is de nieuwe Auteursrechtlijn een feit. De invoering ervan verliep bijna onopgemerkt, maar het was een dubbeltje op zijn kant. Als het Verenigd Koninkrijk op de geplande Brexit-datum (29 maart) de EU verlaten had, was het richtlijnvoorstel, na een ruim gepubliceerde stemming in het Europese Parlement, alsnog gesneuveld in de Raad van Ministers. Ook Duitsland stemde na grote aarzelingen voor, terwijl Nederland zich tegen het voorstel uitsprak.

tekst: Erwin Angad-Gaur illustratie: Robert Swart

Dat laatste kan nauwelijks verrassen: Nederland is traditioneel tegen uitbreidingen van rechten voor auteurs en artiesten geweest. Nederland stemde enkele jaren terug tegen verlenging van het naburig recht van vijftig naar zeventig jaar, waardoor musici niet langer elke controle over hun opnamen nog tijdens hun leven

kunnen verliezen. Nederland was het voorlaatste land in Europa dat de Wet op de naburige rechten invoerde (zie ook pag. 42 van deze *Muziekwereld*). En Nederland voerde, om maar een voor musici minder bekend voorbeeld te noemen, de minimaal noodzakelijke bescherming van het volgrecht voor beeldend kunstenaars in (een maatre-

gel waardoor schilders en beeldhouwers meeprofiten van doorverkopen van hun werk). Nederlandse auteurs en artiesten zullen het voor hun wezenlijke bescherming vooral van Europa moeten hebben.

Dat Duitsland grote twijfels had was opmerkelijker, zoals de gehele discussie over de Richtlijn opmerkelijk

was. Zelden is er aandacht voor Europese wetgeving, maar de Auteursrechtlijn stond vol in de schijnwerpers. Er werden vooral in Duitsland demonstraties georganiseerd tegen invoering en in Nederland was het vooral Bits of Freedom dat zich hard tegen de Richtlijn verzette.

Artikel 13/ Artikel 17

De aanleiding was 'Artikel 13'. Het artikel in de ontwerp Richtlijn dat er voor moest zorgen dat tech-reuzen als Google en Facebook zich niet langer kunnen onttrekken aan het betalen van een redelijke vergoeding voor het rechtgebruik op de grote internetplatforms. Om de verwarring iets groter te maken: in de aangenomen Richtlijn is dit artikel niet langer het dertiende, maar het zeventiende artikel. Zoals het in lobby's gaat bleef evengoed de term 'Artikel 13' tot het laatste moment herhaald worden. Het klonk gevaarlijker dan 17 misschien. Zoals er veel met onwaarheden en bangmakerij werd gestrooid. Zo zouden kleine makers niet langer een fimpje van hun werk op YouTube kunnen zetten. Of zou elke website gedwongen worden tot het filteren van door consumenten geplaatste posts. De vrijheid van meningsuiting, het

internet zoals wij het kennen zelf, zou op de tocht staan.

De realiteit zal genuanceerder blijken. Duitsland liet tijdens de definitieve stemming in de Raad van Ministers weten hoe dan ook bij implementatie in de nationale wetgeving geen internetfilters te willen forceren. Een verplichting die dan ook niet in het Richtlijn-artikel te vinden is.

Verwarring

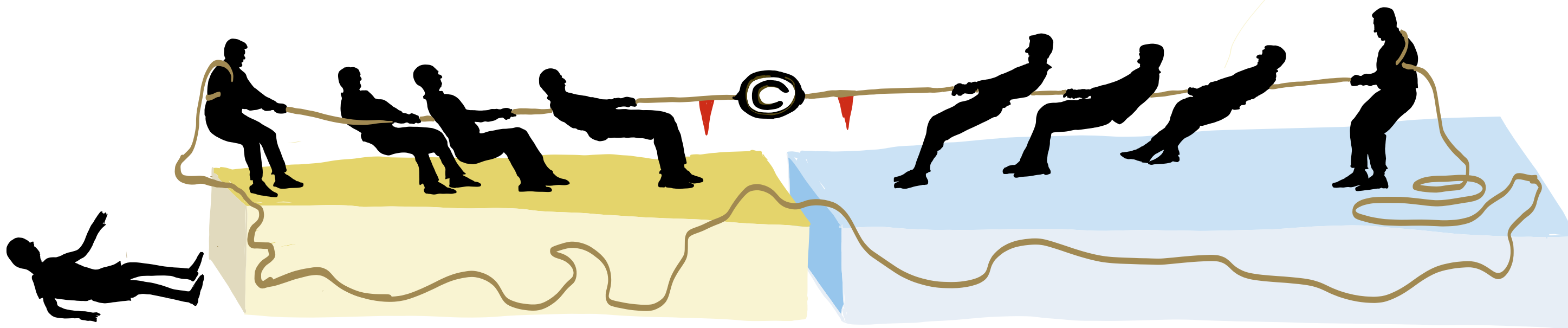
De verwarring is evengoed groot. Hoewel de aandacht louter naar Artikel 17 (13) uitging bevat de Richtlijn tal van andere bepalingen. Aanvullingen op het bestaande auteursrecht en naburig recht waar nauwelijks een lijn in te ontdekken valt, in formuleringen, door compromis op compromis. Het zal juristen nog jaren van de straat houden. Veel zal afhangen van de vertaling in nationale wetgeving en veel vragen zullen pas nadat ze door de rechter zijn beoordeeld tot een definitief antwoord leiden.

Om enkele minder besproken onderdelen van de nieuwe Richtlijn te noemen: de Richtlijn maakt een voorzichtig en minimaal begin met een Europees Auteurscontractenrecht (een bescherming van auteurs en artiesten tegen onredelijke contrac-

ten). De meeste bepalingen werden al eerder in de Nederlandse wet opgenomen en zullen vooral in internationaal verkeer voor meer gelijke rechten zorgen. Nieuw voor Nederland is vooral de transparantieverplichting, waarvoor ook Ntb, Kunstenbond, VCTN en Platform Makers al jaren gepleit hebben. Exploitanten zullen meer dan nu het geval is, inzicht moeten gaan geven in de exploitatie-opbrengsten van een werk. Dat zou betere controle van royaltystatements mogelijk moeten maken. Een andere nieuwe bepaling is invoering van een naburig recht voor printuitgevers (muziekuitgevers krijgen dit nieuwe recht niet). Voor musici en muziek-auteurs heeft dit weinig consequenties. Wel relevant voor de muziek is de mogelijkheid voor lidstaten om het zogenaamde 'Reprobel-arrest' te corrigeren. Waar het Europese Hof oordeelde dat uitgevers niet mee kunnen delen in onder meer thuiskopie- en leenrechtgelden, is het individuele lidstaten nu toegestaan in de wet te bepalen dat uitgevers in de toekomst wel mee zullen kunnen delen.

Evenwicht?

Al met al valt zo op dat producenten en uitgevers meer lijken te krijgen



dan auteurs en artiesten. Ook dat is helaas niet nieuw of verrassend. Zoals Maurice Ferares (voormalig secretaris van de Ntb) verderop in deze *Muziekwereld* vertelt: ook in de Nederlandse lobby voor het naburig recht waren het de belangen van producenten die voor de VVD (de eerste partij die in Nederland voorstander van invoering was) de doorslag gaven. Artiesten profiteerden in de slipstream mee.

Aan de stemming in het Europese Parlement valt eenvoudig af te lezen dat auteurs en artiesten een probleem hebben. Voornamelijk de rechtse partijen stemden voor de Richtlijn,

terwijl de linkse minderheid in het parlement zich (fel) tegen de Richtlijn verzette. Zij stonden aan de kant van Bits of Freedom en liepen in de naam van 'internetvrijheid' de belangen van Google en Facebook achterna. Een uitzondering vormde de SP die zich na lang twijfelen in het Europees parlement onthield van stemming. Over de verdeling van de vergoedingen die de internet-reuzen zullen moeten gaan betalen werd daardoor nauwelijks iets bepaald. De muziekindustrie krijgt een gerechtvaardigde nieuwe aanspraak, logisch vanuit het rechtse marktdenken; of auteurs en artiesten daar eerlijk

van zullen meeprofiteren is maar de vraag. De linkse partijen lieten het afweten.

Het is een politiek evenwicht dat zorgen baart – ook voor de toekomst. Opgepast moet worden voor een situatie waarin, net als bij de streamingdiensten, die al wel een redelijke vergoeding betalen, vooral de major platenmaatschappijen van de nieuwe Richtlijn zullen profiteren en de artiest en de auteur met kruimels achterblijft.

De implementatie van de Richtlijn in de Nederlandse wet zal twee jaar in beslag nemen. Er valt nog veel te doen... II

- ingezonden mededeling -



Nederlands Fluit Genootschap

Vereniging voor fluitisten in Nederland en Vlaanderen



- Voor alle fluitisten: amateurs, studenten en beroepsfluitisten, docerend en uitvoerend
- 4x per jaar tijdschrift FLUIT
- Activiteiten voor fluitisten: Workshops, Masterclasses, Lezingen, Beurzen van fluiten en fluitmuziek
- Ledenkorting op cd's en NFG-activiteiten
- Nieuwe leden ontvangen een gratis NFG-cd

Informatie en aanmelden:
www.nfg-fluit.nl – info@nfg-fluit.nl

Nederlands Fluit Genootschap – Postbus 75830, 1070 AV Amsterdam

